

Bijlage VSBO PKL

2013

tijdvak 2
woensdag 19 juni
07.30 - 10.00 uur

Nederlands

Tekstboekje

Tekst 1 Zittenblijven: acceptabel of beschamend?

- 1 **'Ik had het niet zien aankomen,' vertelt Fabian, een vijftienjarige scholier uit Amsterdam. Hij klinkt nog altijd een beetje verbaasd. 'Ik dacht dat ik wel over zou gaan. Op het laatste moment bleef ik zitten. Jammer.' Fabian doet daarom volgend jaar de derde klas van het VMBO voor de tweede keer.**
- 2 Elk jaar blijft vijf procent van de leerlingen op Nederlandse middelbare scholen zitten. Daar moet volgens de vakbond CNV een einde aan komen. Voorzitter Michel Rog vindt zittenblijven demotiverend voor de leerlingen. Meestal heeft de leerling slechte cijfers voor een paar vakken, maar moet hij het volgende jaar álles overdoen. Leerlingen blijven daardoor stilstaan in hun ontwikkeling, vindt Rog. Bovendien kosten zittenblijvers volgens de bond de overheid elk jaar 350 miljoen euro.
- 3 De vakbondsman pleit daarom voor extra huiswerkbegeleiding voor leerlingen die dat nodig hebben en voor zomerscholen waar leerlingen extra tijd aan schoolwerk kunnen besteden. Het mes snijdt aan twee kanten, meent hij, want die extra initiatieven zorgen ook voor meer werkgelegenheid voor leraren.
- 4 De meeste Nederlanders zien er niet veel kwaad in om leerlingen te laten doubleren of, zoals vaak verzachtend wordt gezegd, 'een jaartje over te doen'. Ook Fabian merkte dat. Al vonden hij en zijn ouders het een behoorlijke teleurstelling dat hij niet overging, andere volwassenen zeggen vaak dingen tegen hem als 'Het is toch niet zo erg; wat is nou een jaartje? Dat geeft niks.'
- 5 Een rondje langs vijf redacteurs van de Wereldomroep levert een ander beeld op. Die ontspannen houding tegenover het verschijnsel zittenblijven zal je in China niet gauw tegenkomen. 'Als een Chinees kind blijft zitten, schaamt het zich enorm,' vertelt redacteur Ying Chang van de Wereldomroep. 'Dan heb je het gevoel dat je niet genoeg je best hebt gedaan.' Scholieren werken dan ook enorm hard in China. Alles wat de vakbondsman in Nederland wil invoeren – bijlessen, zomercursussen – is in China al gewoon. 'Die kinderen vinden het niet allemaal leuk, maar het hoort er gewoon bij. Kinderen hebben in China niet veel vrije tijd,' zegt Chang.
- 6 Ook in Latijns-Amerika wordt minder luchtig gedaan over zittenblijven. 'Ouders zijn vaak boos als hun kind het jaar niet haalt, ook omdat een jaar langer op school zitten voor veel ouders een financieel probleem is,' zegt Fernando Cabrera van de Latijns-Amerikaanse redactie. Argentijns redacteur Cor Doeswijk vult aan dat ook laagopgeleide Latijns-Amerikanen het heel belangrijk vinden dat hun kinderen gaan studeren. Veel meer dan in Nederland.
- 7 Mohammed Abdulrahman en Abir Sarras van de Arabische redactie wijzen erop dat in de Arabische wereld de ouders erop worden aangekeken als hun kind blijft zitten. 'Als je kind blijft zitten, heb je het gevoel dat je als ouders te kort schiet,' zegt Abdulrahman. Sarras noemt het een vooroordeel. 'Als je achttien bent en je eindexamen nog niet hebt gehaald, word je voor dom versleten,' zegt ze. 'Het is dan ook een onderwerp waar niet gemakkelijk over wordt gepraat.'

Naar: Wereldomroep.nl, Heleen Sitting, juni 2012

Tekst 2 Eerste 17-jarige met een rijbewijs

1 Richelle Wenmakers haalde gisteren haar rijbewijs. Ze is hiermee de eerste 17-jarige met een rijbewijs in Nederland. Het experiment 2toDrive ging 1 november van start. De bedoeling van dit experiment is om jongeren meer rijervaring op te laten doen voordat ze zelfstandig achter het stuur zitten en hierdoor de verkeersveiligheid te vergroten. Door mee te doen aan 2toDrive kunnen jongeren al vanaf 17-jarige leeftijd het rijexamen afleggen. Na het behalen van het rijbewijs, mag de jongere tot zijn 18e alleen de weg op onder begeleiding van een coach.

2 Ze is pas een week 17, maar mag nu al achter het stuur. Richelle Wenmakers slaagde gisteren voor het rijexamen. Ze is hiermee de eerste 17-jarige met een rijbewijs. “Ik was superzenuwachtig en dacht dat ik gezakt was.”

3 Met slechts vijf dagen rijles stapte Richelle gisteren in de auto. “Op 1 november ben ik begonnen met een snelcursus. Vier dagen achter elkaar had ik lessen van zes of zeven uur per dag. Vorige week had ik ook nog een dag les. “Bij Richelle gingen de lessen erg vlot,” volgens Mart van Kleef van de verkeersschool. In mei slaagde ze voor haar bromfietsexamen. “Het was toen nog niet helemaal duidelijk of 16-jarigen binnenkort rijlessen mochten gaan volgen, maar ik heb me maar

meteen aangemeld,” vertelt Richelle. “Het examen ging wel goed, maar ik was superzenuwachtig. Ik kon niet geloven dat ik geslaagd was. Het moest echt even doordringen. Het heeft, denk ik, wel in mijn voordeel gewerkt dat ik al mijn bromfietsrijbewijs heb. Vooral bij onderdelen als gevarenherkenning.”

4 Richelle wist niet dat ze de eerste 17-jarige met een rijbewijs zou zijn. “Mijn instructeur had me verteld dat er deze maand nog twee andere 17-jarigen examen hadden gedaan. Zij bleken allebei gezakt te zijn. Verder reed er gisteren ook nog een jongen in Utrecht af. Ik had niet verwacht dat ik de eerste zou zijn.”

5 Nu mag ze onder begeleiding autorijden. “De begeleiderspas moet ik altijd bij me hebben en ik mag nu dus alleen de weg op met een coach erbij (een van mijn ouders). Maar gelukkig kan ik ook nog steeds met mijn brommer in mijn eentje overal heen.”

Naar: Metro, november 2011

Tekst 3 Water uit een flesje

Het is trendy, is het ook gezond?

- 1 Iedereen drinkt water, elke dag weer. Steeds vaker komt water dat we drinken uit waterflessen. Nederlanders drinken tegenwoordig drie keer zoveel gebotteld water uit plastic flesjes als vijftien jaar geleden. In totaal 1 miljoen liter per dag. Overal zie je ze terug komen, op je werk, in de stad en bij de sportschool. Ziet er zo op het eerste gezicht best gezond uit, zou je denken. Is het drinken van dit bron- en mineraalwater nu eigenlijk gezonder en wat zijn de effecten van het gebruik van zoveel plastic flesjes voor het milieu?

- 2 Al deze waterflesjes belanden op onze steeds groter wordende mondiale afvalberg. Terwijl de oplossing zo voor de hand ligt: kraanwater! Het zelf vullen van een glas als je ergens bent of een beker voor onderweg met kraanwater is zo gedaan. En als je kraanwater niet zo lekker vindt, dan kun je een filter gebruiken en dan is een eventueel vervelende bijsmaak ook weg.

Kwaliteit kraanwater versus flessenwater

- 3 Het kraanwater in Nederland is van een uitstekende kwaliteit. Water uit de kraan wordt beter getest en gecontroleerd dan gebotteld bron- of mineraalwater. Daarnaast is kraanwater een stuk verser, het komt meestal uit je eigen regio en hoeft daarom niet lang opgeslagen te worden en ver te worden getransporteerd. Leidingwater mag geen risico opleveren voor de volksgezondheid. Daarom wordt het uitgebreid getest en gecontroleerd. De normen en specifieke eisen voor drink- en tapwater zijn vastgelegd in de waterleidingwet en in het waterleidingbesluit.
- 4 Nergens anders in de wereld (behalve misschien op Curaçao!) is het kraanwater zo goed van smaak en van kwaliteit als in de meeste West-Europese landen. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) verbaast zich er dan ook over dat alsnog veel West-Europeanen de voorkeur geven aan gebotteld water: "In West-Europa is flessenwater meestal niet beter en soms zelfs slechter van kwaliteit dan leidingwater."
- 5 Het flessenwater smaakt soms wel anders. Of toch niet? In het tv-programma 'De Keuringsdienst van Waarde' kwam naar voren dat het flesjeswater van Bar-le-Duc – samen met Spa een van de best verkochte gebottelde waters in Nederland – uit dezelfde grondlaag komt als het water dat in Utrecht gewoon uit de kraan komt. Technisch gezien is het dus gewoon hetzelfde water.

Mineraalwater niet gezonder dan drinkwater uit de kraan

- 6 Bij het drinken van mineraalwater wordt het idee gewekt dat het gezonder is om die extra mineralen binnen te krijgen. In flessen mineraalwater kunnen soms minerale zouten zitten, die je niet in dezelfde hoeveelheid in kraanwater vindt. ...Z... je gevarieerd eet, krijg je voldoende mineralen binnen. Het is dus echt niet nodig om hiervoor mineraalwater te drinken. Wat je er teveel van binnenkrijgt, plas je trouwens gewoon weer uit. Beetje zonde om daarvoor een flesje mineraalwater te kopen.

Plastic waterflesje hervullen?

- 7 Water zelf tappen uit je kraan is goedkoper, gezond en een stuk minder milieubelastend. Gelukkig kiezen steeds meer mensen ervoor om water uit de kraan te drinken. Het hervullen van een plastic waterflesje is alleen niet zo verstandig: het is niet gemaakt voor hergebruik en het is zeer onhygiënisch. Microbioloog Rijkelt Beumer, verbonden aan de Universiteit Wageningen, deed een onderzoek in opdracht van het consumentenprogramma 'Kassa'. Hij toonde vorig jaar aan dat het hervullen van flesjes erg onhygiënisch is. "Er zitten meer bacteriën in hervulde waterflesjes dan er in bedorven voedsel zitten, omdat er na elke slok voedselresten en speeksel achter blijven in het flesje," vertelt Beumer. Je wordt daar niet snel ziek van, omdat het je eigen bacteriën zijn, maar een fris idee is het allerminst. Daarnaast is het ook zonde van de goede kwaliteit kraanwater die teniet wordt gedaan als je een vies flesje opnieuw vult.

- 8 Flesjes heel goed afwassen dus! Er zijn trouwens milieuvriendelijkere alternatieven die ook nog eens een stuk makkelijker schoon te maken zijn. De rvs-flessen* van Klean Kanteen bijvoorbeeld hebben een grote opening (waar zelfs je afwasborstel in kan) en afgeronde hoekjes zodat er geen bacteriën kunnen blijven zitten in de randjes. Ze zijn heel glad van binnen zodat je ze eenvoudig uitspoelt. De ongekleurde kun je zelfs gewoon in de vaatwasser doen; de gekleurde kun je beter met de hand afwassen, dan blijven ze langer mooi.

**rvs = roestvrij staal*

Naar: www.greenjump.nl

Tekst 4 Hypnotherapie

1 Wat is het?

Therapie waarbij de patiënt in een toestand van veranderd bewustzijn (trance) wordt gebracht door hypnose.

2 Waarom werkt het?

Slaapproblemen ontwikkelen zich vaak zonder aanwijsbare oorzaak. Aandacht afleiden van het bewustzijn met behulp van hypnose maakt het makkelijker de onderliggende oorzaak voor de slaapproblemen te achterhalen, volgens hypnotherapeut Kas Haaijer.

3 Is hypnose niet gewoon een ander woord voor magie?

“Nee,” zegt Haaijer, “therapeutisch toegepaste hypnose stimuleert het zelfgenezend vermogen. Het is een wetenschappelijk bewezen methode bij zowel geestelijke als lichamelijke klachten.”

4 Hoe kom je in trance?

“Eerst moet je in een soort dagdroom raken,” aldus Haaijer.

“Dit kan door naar een stem of specifieke muziek te luisteren, of naar een herhaalde beweging te kijken. Dit brengt verschillende lichamelijke, geestelijke en chemische processen teweeg, waardoor je uiteindelijk in trance raakt.”

5 Verlies je in trance de controle over jezelf?

Haaijer: “Dat is een van de misverstanden over hypnose. Het antwoord is: nee. Een trance is een toestand van diepe, geconcentreerde aandacht. Ook tijdens de behandeling blijf je je deels bewust van wat er om je heen gebeurt. Een hypnotherapeut kan jou nooit dwingen bepaalde dingen te doen.”

6 Hoe lang duurt het?

Het aantal sessies verschilt per persoon, afhankelijk van de levensgeschiedenis en het aantal hulpvragen. Haaijer geeft aan dat de meeste mensen met zeven behandelingen al een behoorlijk eind op weg zijn.

7 Wat kost het?

De kosten zijn zo'n € 70 tot € 90 per sessie. Een aantal zorgverzekeraars in Nederland betaalt hypnotherapie als alternatieve geneeswijze, als je een aanvullend pakket hebt.

8 Meer informatie?

Op www.hypnotherapie-breda.nl en www.nbv.nl vind je een schat aan informatie.

Naar: Volkskrant magazine